

создает дополнительную среду в сельскохозяйственном секторе. Разнообразие стимулирует динамизм и целесообразность отношений» [3].

Поддержка инновационного развития в сельском хозяйстве предполагает оптимизацию размеров хозяйствующих субъектов на многокритериальной основе. В принципе инновационная активность предпринимателя требует поднятия кооперационных и интеграционных отношений, инициатив в формировании агропромышленных кластеров на качественно новый уровень.

Сегодня существующая неэквивалентность в обмене промышленной и сельскохозяйственной продукцией в Азербайджане препятствует конкурентной и инновационной активности аграрного предпринимательства. Поэтому для минимизации потерь сельскохозяйственных предпринимателей необходимо активнее реализовывать государственную политику поддержки паритетных цен.

Литература:

1. Alıyev İ.H., Məmmədova Ş.Ə. Aqrar sahənin inkişafının əsas maliyyə mənbələri. Bakı: Elm, 2007, 533 s.

2. İsgəndərov R.K. Elmi-texniki tərəqqi: sosial-iqtisadi aspektlər. Bakı: “Elm və təhsil, 2010, 636 s.

3. Musayev M.Q. Aqrar sahədə intensiv inkişafın iqtisadi problemləri. Bakı: Nurlar, 2007, 188 s.

4. Salahov S.V. Aqrar sahənin innovasiya yönümlü inkişafının konseptual əsasları / “İnnovasiyalı kənd təsərrüfatı istehsalının formalaşdırılması problemləri” nə həsr edilmiş beynəlxalq elmi-praktik konfransın materialları. Bakı, Az ETKTİ və Tİ, 2010, s. 8-18

ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ БІЗНЕСУ ЯК ОBOB'ЯЗKOBA УMOBA ЛІДЕРСТВА ТА ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКИХ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ В УMOBAХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Непран А. В., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Інновації в сучасних умовах є головною умовою забезпечення конкурентних переваг фірми як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Глобальні тренди в сфері інновацій, зокрема в створенні цифрових технологій, комп'ютеризація та автоматизація виробництва, призвели до суттєвих змін у багатьох сферах підприємницької діяльності. Скорочується життєвий цикл товарів, прискорюється впровадження нових ідей і розробок, змінюються ланцюги створення додаткової вартості, зміщуються зони рентабельності, створюються нові фірми, що корінним чином змінює позицію фірми на ринку. В той же час стрімко зростають невизначеність та ризики стійкому функціонуванню підприємств.

Раніше для успіху і отримання конкурентних переваг фірми зосереджували

свої зусилля на одному виду інновацій (якість, сервіс, логістика). Нині для лідерства та отримання стійких конкурентних переваг фірми повинні комплексно займатися інноваціями, впроваджувати всі три типи – інновації технологій, продуктові інновації та інновації в побудові бізнес-моделі. Для масштабних інновацій потрібен новий рівень взаємодії бізнесу, держави та наукових інститутів та установ.

Тим не менше складна економічна ситуація, в якій опинилася Україна, не означає необхідності перегляду стратегічних цілей, а обумовлює підвищення вимог до темпів та якості економічного зростання. Завдання посткризового відновлення економіки повинні вирішуватися в умовах загострення внутрішніх та зовнішніх викликів та загроз, що справляють негативний вплив на внутрішньо економічні процеси держави та її зовнішньоекономічну діяльність, і які потребують інтенсифікації зусиль по їх вирішенню.

В нинішніх умовах залишається низькою сприйнятливість бізнесу до інновацій. Питома вага обсягу реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої продукції промислових підприємств не перевищує 2 % (у 2020 р. – 1,9 %) [1]. Частка інноваційно активних підприємств в 2020 р. становила 12,9 %, тоді як в розвинених країнах вона перевищує 50 %. Недостатній рівень інноваційної активності посилюється зниженням віддачі від технологічних інновацій. Незначне зростання обсягів бюджетного фінансування інновацій не призвели до зростання інноваційної активності підприємств. Так, з 2018 р. по 2020 р. доля коштів українського підприємницького сектору у внутрішніх затратах на НДР скоротилася з 58,5 % до 52,1 %. Серед причин уповільнення інноваційних процесів слід віднести скорочення витрат на інноваційну діяльність та їх незначний обсяг. В цілому затрати на інновації не перевищують 0,5 % від ВВП (у 2020 р. – 0,3 %). Низький обсяг витрат на інновації не дозволяє забезпечити прискорення інноваційних процесів в країні.

Крім відставання українських інноваційних підприємств за рівнем інноваційної активності все ще значні структурні диспропорції в організації управління інноваціями. Характерною особливістю розвитку інноваційних процесів в Україні є переважання найменш передових типів інноваційної поведінки підприємств, що впроваджують інновації, зокрема запозичення нових технологій. Зокрема, в 2019 р. за кордоном було закуплено 112 технологій, що становило 12,7 % від їх загальної чисельності [2, с. 23]. Частка нової для ринку інноваційної продукції в 2020 р. становила лише 15,9 % від загального обсягу інноваційної продукції (в 2018 р. – 31,2 %). Для інноваційних процесів характерним є запозичення готових технологій, що характеризує інноваційну систему країни як орієнтовану на імітаційний характер, а не на розвиток нових продуктів та технологій. При цьому низьку інноваційну активність демонструють підприємства високотехнологічних секторів промисловості. Зокрема, питома вага витрат на інновації підприємств високотехнологічного сектору становила в 2019 р. 11,6 %, тоді як підприємств середньонизькотехнологічного укладу – 48,7 %.

З метою прискорення інноваційного розвитку як основи забезпечення

конкурентних переваг підприємств національної економіки необхідна розробка системи заходів.

У зв'язку з цим першочерговими напрямками активізації інвестиційної діяльності, направлених на стимулювання інноваційної діяльності, є:

стимулювання інвестицій у високотехнологічні та конкурентоспроможні виробництва шляхом запровадження диференційованих податкових ставок на частину податку на прибутку, що справляється на інвестиції;

посилення інвестиційної спрямованості бюджетної політики шляхом збільшення капітального інвестування за рахунок бюджетних коштів, перегляд умов надання гарантій для отримання кредитів суб'єктами господарювання;

Впровадження податкових та фінансових інструментів буде сприяти прискоренню інноваційної діяльності, досягненню конкурентних переваг українських підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Література:

1. Наукова та інноваційна діяльність України 2020 р. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/10/zb_Nauka_2020.pdf (дата звернення: 05.11.2021).

2. Науково-аналітична доповідь: Інноваційна діяльність в Україні в 2019 р. Державна служба статистики України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/innovatsii-transfer-tehnologiy/2020/08/za-2019-1-1.pdf> (дата звернення: 05.11.2021).

ЯК ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЗМІНЮЄ ІННОВАЦІЇ

Огар А.В.

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Поширення знань і технологій у всьому світі за останні десятиліття принесло важливі зміни у глобальний інноваційний ландшафт. Але ці зміни могли б бути набагато глибшими, якби країни створили більш сприятливі умови для інвестування.

Глобалізація приносить ключову користь — вона стимулює поширення знань і технологій, допомагаючи поширювати потенціал зростання між країнами. Але взаємопов'язаності як такої недостатньо. Засвоєння зарубіжних знань і здатність нарощувати їх, найчастіше вимагає наукових та інженерних ноу-хау. Таким чином, інвестиції в освіту, людський капітал та вітчизняні дослідження та розробки є необхідними для створення спроможності засвоювати та ефективно використовувати іноземні знання. Це також вимагає належного рівня захисту та поваги до прав інтелектуальної власності — як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні, щоб зберегти здатність інноваторів відшкодовувати витрати, гарантуючи, що нові знання підтримують глобальне зростання.

Останніми роками глобалізація потрапила під обстріл, і люди в деяких